

בלק

י"ז (בתמוז) בגימטרייה טוב

יום הצום יש לו 2 משמעויות: המשמעות הגלויה שזהו יום של צער, הוא מבטא ירידה. ואילו המשמעות הפנימית של יום הצום, כפי המוסבר בחסידות, היא של יום רצון לה', ומדובר בעצם בעליה. הדבר מודגש במיוחד בצום י"ז תמוז – י"ז בגימטרייה "טוב".

ואכן על 5 התעניות שנקבעו לזכר חורבן בית המקדש נאמר כי כשיבוא המשיח הם יהפכו לימי ששון ושמחה – אלו יהיו החגים של ימות המשיח.

בדרך כלל אנו רואים ביום זה את העניין הבלתי רצוי שהוא מבטא, אך כאשר י"ז בתמוז חל בשבת (=כמו שהייתה הקביעות בשנת תנש"א, בה נאמרה השיחה, וההוראה הנלמדת מכך היא גם לכל השנים) נדחה הצום ליום ראשון ובשבת מתגלה רק ה"טוב" שביום זה שיתגלה בשלמות בתקופת הגאולה, שכן לא רק שלא צמים אז אלא אף אוכלים דגים ובשר ושותים יין, (רמז לסעודת הלוויתן, שור הבר ויין המשומר) – וראוי אף להרבות בכך יותר משבת רגילה, כדי לשלול כל חשש אבלות שאסורה בשבת לגמרי! וכן יש להוסיף אז בסעודת מלווה מלכה – סעודת דוד מלכא משיחא.

שבת- התיקון של 'בין המצרים'

למעשה, כל השבתות שבתקופת 'בין המצרים' הן מעין תיקון ו"הקדמת תרופה למכה" של הגלות והחורבן, כיון שבשבת אסור להתענות ולהצטער (ובכך יש תיקון לעניין הגלוי שיש ביום תענית), ולהפך – היא יום של שמחה, תענוג וקרבה לה' (הבלטת העניין הפנימי שבתענית), והשבת גם קשורה לגאולה (ימות המשיח נקראים גם "יום שכולו שבת"). לכן השבתות בימים אלו מהוות את התיקון לכל האבל, הצער והחורבן של ימי 'בין המצרים'.

במיוחד מודגש הדבר כאשר י"ז בתמוז חל בשבת – אז לא רק שיש את ה"נחמה" והעלייה **שבאמצע** ימי 'בין המצרים', אלא שעוד לפני **שהתחילו** ימי 'בין המצרים' – כבר יש כהקדמה את השבת שמיד מדגישה את הטוב שבי"ז תמוז ובכל ימי 'בין המצרים'.

וכאשר י"ז תמוז חל בשבת – גם תשעה באב חל בשבת ונדחה ליום ראשון, ואז, ה"טוב" שבימים אלו מקדים ומקיף את כל שלושת השבועות. מלכתחילה לא מודגש אז החורבן והגלות אלא מודגשת ההכנה לגאולה שבימים אלו (וכפי שאמר רבי יהודה הנשיא – שהיה משיח שבדורו - על תשעה באב שחל בשבת "הואיל ונדחה – יידחה" לגמרי).

פרשיות של גאולה

עניין זה ישנו גם בפרשיות שקוראים בתורה בסמיכות לי"ז בתמוז:

בפרשת בלק מסופר בהרחבה על נבואת בלעם שרצה לקלל את ישראל, אולם מפיו יצאו רק ברכות, ועד שדבריו המובאים בפרשה הם אחד המקורות שמביא הרמב"ם כהוכחה מן התורה לביאת המשיח. הרצון לקלל הופך מלכתחילה לברכה - כמו הפיכת הגלות הצום וימי 'בין המצרים' מלכתחילה לימי גאולה וימים טובים כפי שאכן יהיה בימות המשיח.

גם בפרשת פינחס יש רמז לימות המשיח:

הן בשם הפרשה – "פינחס", שהוא אליהו הנביא מבשר הגאולה, כמאמר רז"ל – "פינחס זה אליהו".

והן בתוכן פרשת פינחס, הרומז כולו על עניינים שיהיו לעתיד לבוא:

מניין בני ישראל - רמז למניין שימנה ה' את בניי לעתיד לבוא (המניין העשירי).

חלוקת הארץ – רמז לחלוקת הארץ שתעשה לעתיד לבוא, הכוללת גם את שלושת הארצות שלא ניתנו לנו עד כה, ותחולק גם לשבט לוי (שלא קיבל חלק בחלוקה הראשונה).

קרבתנות המועדים – רמז גם למועדים המיוחדים שיהיו בימות המשיח (אלו שעד היום ציינו אותם בלוח כ"צומות לזכר החורבן").

מרגישים גאולה

ההבדל בין שתי הפרשיות הוא, שבפרשת פינחס (שלפעמים חלה בתוך ימי 'בין המצרים') רמוזה הגאולה שבאה **לאחר** הגלות ("פינחס זה אליהו" – המבשר את הגאולה **מן** הגלות) כנחמה ותיקון לגלות.

ואילו בפרשת בלק (שאף פעם לא תחול בימי בין המצרים) לכתחילה אין את עניין הגלות והצער, אלא שאנו מוצאים מיד ברכות שתוכנן: חירות ("הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב"), שלטון ("וירם מאגג מלכו ותנשא מלכותו") וגאולה על ידי המשיח ("דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל"), גאולה בטהרתה.

עניין זה מודגש גם בכך שבפרשת בלק לא מדובר בכלל על הגלות וצרותיה, אלא על שלמות הגאולה כהמשך ליציאת מצרים (גם אם בכלל לא הייתה הגלות), בתור הוספה ושלמות לגאולה שהתחילה כבר ביציאת מצרים.

ככל שמתקרבים יותר לזמן הגאולה מודגש יותר העניין הפנימי שביום הצום – ה"ע"ת רצון", והציפייה לגאולה בפני עצמה (ולא רק בהקשר וכתיקון לגלות – גאולה כמו בפרשת בלעם). הגמרא מסבירה את הטעם מדוע נקראים הימים שנקבעו לזכר החורבן הן "ימי צום" והן "ימי ששון ושמחה" (זכריה ח"י"ט): "בזמן שיש שלום - יהיו לששון ולשמחה, יש גזרת המלכות - צום". כלומר, כאשר נחלש תוקף הגלות – נחלש תוקף הצום, ומתקרבים יותר לזמן ש"היו לששון ולשמחה".

ואכן, בכל הדורות היה חודש תמוז קשור עם החורבן והגלות, ודווקא בדורנו זכינו שחודש תמוז יהפוך מחורבן וגלות – לחודש הגאולה! זהו החודש בו נגאל הרבי הרי"צ (=רבי יוסף יצחק, הרבי הקודם), מידם של הקומוניסטים, ולא רק הוא נגאל בזאת, אלא גאולתו היא גאולת הדור כולו – שהרי "הנשיא הוא הכל". במיוחד אם נשים לב, שהמשך גאולה זו (שהחלה בג' תמוז, ונמשכה בי"ב י"ג תמוז) הייתה שהרבי יצא מרוסיה לארה"ב, המקום בו התחילה הפצת היהדות ותורת החסידות בתנופה חסרת תקדים, הפצה לכל פינה נידחת, הפצה עליה אמר המשיח לבעש"ט שכשהיא תתרחש – הוא יתגלה.

שנת ה' תשנ"א

הסיבה לכך היא שדורנו הוא הדור האחרון לגלות והראשון לגאולה ולכן בו מודגש גם בימי 'בין המצרים' (לא תיקון החורבן והגלות, אלא) רק הטוב שבזה, ההכנה לגאולה השלמה.

ואם בתחילת תקופה זו, לפני יובל שנים, הכריז הרבי הרי"צ "לאלתר לגאולה" והעיד כי כבר סיימו את כל עבודת ההכנה לביאת המשיח, כולל גם בירור וזיכוך העולם כולו אפילו עד לפרט השולי ביותר של "צחצוח הכפתורים" שבבגדינו הרוחניים לקראת משיח, וצריכים רק לעמוד הכן לקבלת פני משיח צדקנו – הרי בסיום תקופה זו, בוודאי ובוודאי ללא כל ספק וספק ספיקא שכבר הגיע זמן הגאולה, כלו כל הקיצין, וכבר עשו תשובה בשלמות, ולכן מודגש ביותר ובייחוד הטוב של י"ז בתמוז כיום הכנה לגאולה.

וחידוש נוסף בשנה זו, תשנ"א, שנת "אראנו נפלאות": כבר ראו בפועל נפלאות המעידים שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בה", ועד ל"שעה שמלך המשיח בא והוא משמיע להם לישראל ענווים הגיע זמן גאולתכם", ועד להכרזה ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", שכבר בא, היינו שעומדים על סף ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכה ושלמותה. אם כן, בוודאי שמודגשת עכשיו רק ההכנה לגאולה. ולא רק ההכנה לגאולה, אלא שהגאולה באה בפועל ממש מיד!

אפשר להחדיר זאת לתוכנו פנימה!

ולכן כעת צריכה להיות "סערה" מיוחדת בלימוד הלכות בית הבחירה בימים אלו, כפי הנהוג ללמוד הלכות אלו בימי 'בין המצרים', שעל ידי זה "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבניין הבית" – השנה זה צריך להיות באופן אחר לגמרי: קודם כל, שהלימוד הוא לא בגלל התגברות רגש האבלות, כדי לתקן את החורבן והגלות, אלא (גם אילולא החורבן) בגלל הכוסף וההשתוקקות למעלתו הנפלאה של בית המקדש השלישי. ועוד ועיקר, שהלימוד הוא מתוך ידיעה וודאית שזוהי הלכה למעשה בפועל מיד, כי מיד ברגע זה מתגלה כאן בית המקדש השלישי.

וכפי שדובר לאחרונה שצריך להוסיף במיוחד בלימוד ענייני משיח וגאולה – לא (רק) בתור "סגולה" למהר את הגאולה, אלא בעיקר כדי "לחיות עם הזמן" של ימות המשיח. שמהשכל הממולא בהבנה והשגה של עניינים אלו חודר הלימוד גם אל הרגש, ועד שאפילו ההנהגה בפועל מתאימה לזמן המיוחד בו אנו נמצאים, שעומדים על סף הגאולה ומראים באצבע ש"הנה זה (המלך המשיח) בא".

ואף שאמרו חז"ל שמשיח בא "בהיסח הדעת" – אין הכוונה ח"ו שאין לחשוב על משיח. אדרבה. צריך לחשוב ולהתבונן ו"לתקוע דעתו בחוזק" בענייני משיח וגאולה, ובמיוחד לדעת ולהכיר שנמצאים כבר בכניסה לימות המשיח, "הנה זה בא" – אלא הכוונה ב"היסח הדעת" היא שעניין זה צריך להיות אצלו באופן שלמעלה מן הדעת! ולמרות ה"סערה" שעשו בזה השנה (=תשנ"א), אחרי שראינו את הנפלאות המעידות שזוהי השנה שמלך המשיח נגלה בה – עדיין רואים שישנו קושי להחדיר את ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בענייני משיח וגאולה.

והעצה לזה – על ידי לימוד התורה בענייני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם, שגם כאשר מצד הרגש שלו הוא נמצא עדיין חס-ושלום מחוץ לעניין הגאולה (כיוון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימית), הרי על ידי לימוד התורה בענייני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בענייני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

הדור הראשון לגאולה (מדברי הרבי בשיחה)

דורנו הוא הדור האחרון לגלות והראשון לגאולה .. בוודאי ובוודאי, ללא כל ספק וספק ספיקא, שכבר הגיע זמן הגאולה, ובלשון חז"ל "כלו כל הקיצין", וגם ענין התשובה .. היה כבר בשלמות .. וכבר ראו בפועל "נפלאות" המעידים שזוהי ה"שנה שמלך המשיח נגלה בה", ועד ל"שעה שמלך המשיח בא .. והוא משמיע להם לישראל ענווים הגיע זמן גאולתכם" .. ועד להכרזה ש"הנה זה (המלך המשיח) בא", שכבר בא, היינו שעומדים על סף ימות המשיח, על סף התחלת הגאולה, ותיכף ומיד המשכה ושלמותה..

* * *

לימוד תורה בענייני משיח וגאולה משנה את האדם (מדברי הרבי בשיחה)

רואים שישנו קושי .. להחדיר ההכרה וההרגשה שעומדים על סף ימות המשיח ממש עד שיתחילו "לחיות" בענייני משיח וגאולה .. והעצה לזה – על ידי לימוד התורה בענייני משיח וגאולה, כי, בכח התורה (חכמתו של הקב"ה שלמעלה מהעולם) לשנות טבע האדם, שגם כאשר מצד הרגש שלו נמצא עדיין חס-ושלום מחוץ לעניין הגאולה (כיוון שלא יצא עדיין מהגלות הפנימי), הרי על ידי לימוד התורה בענייני הגאולה מתעלה למעמד ומצב של גאולה, ומתחיל לחיות בענייני הגאולה, מתוך ידיעה והכרה והרגשה ש"הנה זה בא".

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל המובאות בשיחה כולה:

לימוד ענייני משיח וגאולה לא רק כ"סגולה" למהר את הגאולה, אלא כדי לחיות את משיח בפועל ממש, ומתוך השתוקקות לבית המקדש השלישי, ולא כאבל על החורבן.

לימוד הלכות בית הבחירה בימי 'בין המצרים' מתוך ידיעה שמדובר על הלכה למעשה מיד ממש.